

Cinsiyetçi Dil

Ataerkillik

Prof. Dr. H. Musa TAŞDELEN

Cinsiyetçi Dil Ataerkillik

Prof. Dr. Musa TAŞDELEN

Prof. Dr. H. Musa TAŞDELEN

Nisan 2022

İstanbul Aile Vakfı Yayınları

Sahifeler Serisi: 2

İstanbul Aile Vakfı

Beylerbeyi Mahallesi Cennet Camii Yolu Sokağı

Numara: 13 Üsküdar/İSTANBUL

+90 (850) 308 31 93 +90 (530) 148 31 93

www.istanbulailevakfi.org

Cinsiyetçi Dil ve Ayrımcılık

Cinsiyetçilik, bir cinsiyetin diğerinden üstün olduğunu savunan bir cinsiyeti diğer cinsiyete karşı her alanda öncelik veren ideolojidir. Cinsiyetçi tutum her iki cinsiyet için de söz konusu olabilir. Cinsiyetçi yaklaşım, biyolojik farklılıkları göz ardı eder, cinsiyetçi tutuma gerekçe yapar. Cinsel ayrımcılık ise diğer insanlara karşı cinsel aidiyetlerinden dolayı çoğu zaman dışlayıcı ve bazen de nefret içeren bir tutumu ifade eder. Genel olarak cinsel farklılığa dayalı her tür dışlayıcı davranış, hangi cinsiyet mensubuna karşı olursa olsun, cinsel ayrımcılıktır. Bir cinsiyete aidiyeti merkeze alarak geliştirilen söylem ya da dil cinsiyetçi bir dildir. Tarihte Hint-Avrupa toplumlarında daha belirgin bir şekilde görülen ataerkillik olgusu ve bu olgudan kaynaklı dil, cinsiyetçi bir dil olduğu gibi, günümüzde feminizmin ürettiği dil ve söylem de cinsiyetçidir. Ataerkil dil, yaratılış açısından kadını erkeğe eşit görmez. Farklılıklara değil, üstünlüğe vurgu yapar. Bu anlayışa göre, kadın erkekten daha aşağı seviyede bir varlıktır. Bu nedenle ataerkil toplumlarda erkekle kadın arasında bir tahakküm ilişkisi ortaya çıkmıştır. Ataerkillikten kaynaklanan bazı tutum ve davranışlar başka

toplumlarda görülmekle birlikte özellikle Hint-Avrupa toplumlarında baskın bir sosyal yapı özelliği olmuş ve bu toplumlarla etkileşime giren diğer toplumlar, ataerkil kültürden etkilenmiştir.

Ataerkillik gerekçe gösterilerek erkekleri dışlayan ve karşıtlık içeren yaklaşımlar, cinsel ayrımcılık içeren cinsiyetçi tutumun diğer bir örneğini teşkil eder. Erkeklere karşı yapılan cinsel ayrımcılık, erkeklere yönelik nefrete ve androfobiye kadar varabilmektedir. Bu tutumun genelde ideolojik bir arka planı olmakla birlikte bazı kadınlarda psikiyatrik bir olgu olarak da kendini gösterir. Kadının dezavantajlı olmadığı durum ve şartlarda kadın cinsiyetine öncelik vermek de cinsiyetçi bir yaklaşımdır. Ayrıca, ataerkillikle mücadeleyi gerekçe göstererek eril veya dişil anlamlı kelime ve ifadelerin dilden atılması da cinsiyetçi bir tutumdur. Çünkü toplumsal dil cinsiyet merkezli olarak müdahaleyle düzenlenmektedir. Toplumda cinsel kimlikleri belirsizleştirme, dilde cinsiyetsizleştirme ile başlamaktadır.

Aile Tipleri ve Ataerkillik

Aile tipleri ile ilgili sınıflamalar genelde iki kategoriye ayrılır. Birinci kategoriye, ailedeki otorite ilişkilerini esas alarak yapılan sınıflama oluştururken, ikinci kategoride bir aile içerisinde bir arada bulunan kuşak sayısı dikkate alınır. Bir tarafta otorite ilişkisi, diğer tarafta kuşak sayısı temeldir. Cinsiyet esasına göre yapılan sınıflamada, aile içerisinde hangi cinsin otorite sahibi olduğu/olması gerektiği hususu, en belirleyici olanıdır. Bu nedenle **ataerkil aile**, **anaerkil aile** ya da **anayerli aile** şeklinde olan sınıflamalar genel kabul görmüştür.

İnsanlık tarihinde esas alınan soy açısından da aile yapılarını ikiye ayırmak mümkündür: Baba soyunu esas alan aileler (agnatic), diğer bir ifadeyle ataerkil aile; diğeri ise baba ve ana her iki soyla akrabalık ilişkisini esas alan aileler (kognatik), yani **pederli aile** yapıları¹. Bir de yaygın olmamakla birlikte anasoyunun ya da anayerliliğin ağır bastığı aile yapıları mevcuttur. Ana soyluluk ya da baba soyluluk evlilerin yaşadığı mekanın erkeğin ya da kadının ailesine aidiyetiyle ilgili bir olgu olarak ortaya çıkar. Anayerli topluluklarda miras kadından kadına ya da kadın soyuna aktarılırken, temel alınan soy da kadın soyudur. Ancak, gerçek bir anaerkillik mevcut değildir. Bu tür toplulukların çoğunda kadının yakın erkek akrabası, aile reisi konumuna sahiptir. **Baba yerli** topluluklar ise, ataerkil aile veya yaygın olarak **pederli aile** özelliği gösterirler.

¹ Adam Kuper, *The Reinvention of Primitive Society, Transformations of a Myth*, Routledge Taylor and Francis, London and New York, Second Edition 2005, ss. 44-45.

“

Baba yerli topluluklar ise, ataerkil aile veya yaygın olarak pederî aile özelliği gösterirler.

”

Bazı antropologlar, anayerli toplulukları anaerkil olarak da tanımlamış olsa da bu topluluklarda, kadının ataerkil topluluklardaki edilgenliğine benzer bir edilgenliğin erkekler için söz konusu olmadığı, özellikle kabile reisliği gibi yöneticilik konumlarını işgal ettiklerine dikkat çeker. Bu konuda anaerkil olarak yanlış bir şekilde adlandırılan Afrika'da Akanlar, Endonezya'da Minangkabular, Çin'de Mosuolar, Hindistan'da Khasiler ve Rusya Federasyonu'nda Yakutlar örnek gösterilebilir².

Badinter'e göre ataerkillik yalnızca erkek akrabalığına ve babanın gücüne dayalı bir aile biçimini anlatmaz, aynı zamanda kaynağını babanın iktidarından alan her tür toplumsal yapıyı anlatmak için de kullanı-

2 Alexander Stark, The Matrilineal System of the Minangkabau and its Persistence Throughout History: A Structural Perspective, Southeast Asia: A Multidisciplinary Journal, Vol 13, 2013, pp 1–13.
© FASS, UBD Tiplut Nongbri, Gender and The Khasi Family Structure: Sose Implications of The Meghalaya Succession To Self-Acquired Property Act, 1984, Sociological Bulletin , March-September, 1988, Vol. 37, No. 1/2 (March-September, 1988), pp. 71-82, Sage Publications, Inc Berardino Palumbo, Marriage, Land, and Kinship in a Nzema Village, Ethnology , Jul., 1992, Vol. 31, No. 3 (Jul., 1992), pp. 233-257. M. Cihangir Doğan, Eski Türk Ailesinin Yapısı ve Fonksiyonları, M. Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi Yıl: 1996, Sayı: 8 ss. : 73 - 81.

lır³. Ancak, böylesine genel bir kullanım, bazı anayerli topluluklardaki siyaset ve yönetimdeki katı erkek hakimiyetini izah etmez. Ataerkil aile, aile içinde babanın yasal olarak reislik, yönetim ve yargı işlevlerini üstlendiği aile türüdür. Burada babanın/atanın otoritesi mutlak ve nihaîdir. Eski Yunan, Roma, Avrupalı ve Hint toplumlarında yaygın olarak gözlemlenen aile yapıları en bilinen örnekler olarak gösterilebilir. Bu toplumlarda görülen aile tipleri her ne kadar genel bir adlandırma ile ataerkil aile şeklinde adlandırılırsalar da birbirlerinden (kadim Atina ve Sparta şehir toplumları arasında olduğu gibi) farklılıklar da göstermektedirler.

Ataerkillik çok genel bir tanımlamadır. Ancak genel özellikleri itibarıyla modern Batı ailesinin de tarihi kökenini teşkil eden bu aile

3 Elisabeth Badinter, *Biri Ötekidir*, (çev. Şirin Tekeli), Afa Yayınları, İstanbul, 1992 s. 86.

tipinde soy babadan devam eder. Baba tarafından akrabalık asıldır ve ailenin mekanı baba evidir. Yani baba soyluluk ve baba yerlilik iki temel özelliğdir.

Ataerkil ailenin en tipik şekli olan eski Roma ailesinde kadın; aidiyeti evlenene kadar babası veya büyük akrabalarında, evlendikten sonra kocasında olan ve fiyatı taraflar arasında pazarlıkla belirlenen bir mal statüsündedir. Evlerde tecrit edilmiş olarak yaşar. Romalı ailede baba, ailenin en yaşlı erkeğı olarak kadınları ve çocukları üzerinde satma, cezalandırma hakkı dahil her türlü tasarruf hakkına sahiptir⁴. Anaerkil olarak tanımlanan aile tipinde ise anayerlilik ve anasoyluluk

4 Mualla Türköne, Eski Türk Toplumunun Cinsiyet kültürü, Ark Yayınları, Ankara, 1995, s. 37. Sevgi Kayak, Roma Hukukunda Aile Kurumu, Hacıettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt :8, Sayı 2, 2018, ss. 270-27 Sevgi Kayak, Roma Hukukunda Aile Kurumu, Hacıettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt : 8, Sayı 2, 2018, ss. 270-271. Defne Yılmazcan, Antik Yunan'da Oikos ve Kadın, ÇKÜ Edebiyat Fakültesi Dergisi, Cilt: 8, Sayı: 2, (Ekim/2020), ss. 278-279.

“

Antropolojik araştırmalara göre, anasoylu ve anayerli toplumlarda küçük kız dayısına, annesi de erkek kardeşine bağımlıdır.

”

söz konusudur. Bu aile tipinde, soy anadan devam eder, akrabalık ilişkisinde ananın akrabaları esastır. Ayrıca, ailenin mekanı annenin evidir. Anaerkil teoriyi savunanlar, anaerkillikten ataerkilliğe geçildiğini ve ilk insan toplumlarının anaerkil olduğunu savunurlar. Ancak, D. Pocock gerçekte anaerkil bir toplum tipine bugüne kadar rastlanılmadığını, anasoylulukla, anaerkilliğin birbirine karıştırıldığını, kadın tarafından bir ailenin yönetilmesi ile kadın soyunun esas kabul edilmesinin birbirinden farklı olduğunu ifade eder⁵. Antropolojik araştırmalara göre, anasoylu ve anayerli toplumlarda küçük kız dayısına, annesi de erkek kardeşine bağımlıdır. Bu gibi farklılıklara rağmen etnologlar, her yerde kadın üzerinde, son kertede daima erkeğin egemen olduğunu saptamışlardır⁶.

5 David Pocock, *Understanding Social Anthropology*, Hodder and Stoughton, London, 1975, s. 44.

6 Elisabeth Badinter, a.g.e., s. 273.

Bugüne kadar ilkel topluluklarda az da olsa anasoyluluk ve anayerliliğe (iç güveyiliği) rastlanmakla birlikte, çoğunluğunda erkeğin aile reisi olduğu bir aile yapısının varlığı göze çarpmaktadır. İnsanlık tarihine baktığımızda, az sayıda anayerli aile yapısına rastlanan topluluklarda bile aile içerisinde reis kadın değil, kadının yakın akrabası olan erkek aile büyüğüdür. Bazı istisnalar hariç insanlık tarihi boyunca görülen bütün aile tiplerinde erkek ailenin reisi konumundadır⁷.

Bu iki aile tipi dışında asıl insanlık tarihinde yaygın olan aile tipi Ziya Gökalp'in Türk tarihinde bir dönem için "pederi aile" olarak tanımladığı aile tipidir. Pederi aile denmesinin nedeni, babanın ailenin reisi olması dolayısıyladır. Ana, babaya hukukça eşit olmakla birlikte

⁷ David Pocock, a.g.e., s. 44.

baba eşitler arasında birincidir. Pederi ailede baba hukuku ağır basar. Baba, aileyi temsil eder. Her ne kadar her iki aile tipinde aile reisi erkek cinsiyetinden olsa da pederi aile ile ataerkil aile arasında mahiyet farkı mevcuttur. Zira, ataerkil ailede, soy erkek ata tarafından tek taraflı akrabalık şeklindedir. Halbuki, pederi ailede iki taraflı soydanlık ve akrabalık ilişkisi mevcuttur. Amca ile dayı, hala ile teyze eşdeğer seviyede yakın sayılır. Pederi aile tipinin görüldüğü toplumlarda erkek tarafı kız tarafına başlık parası öderken, ataerkil aile yapısının görüldüğü toplumlarda ise, kız tarafı oğlan tarafına **drahoma/dos** öder. Pederi aileye sadece konar göçer Türk ve Moğol topluluklarında değil, Afrika ve Amerika'nın yerli halklarında rastlanır ve geçmişten günümüze kadar en yaygın görülen aile tipidir.

İnsan tabiatı gereği iki cinsiyetin birlikteliğine dayanır. Bunun dışındaki üçüncü cinsiyet olarak da adlandırılan cinsiyet modelleri normal dışı ve patolojiktir. Biyoloji biliminin de gösterdiği gibi insanın da dahil olduğu ökaryot canlılar eşeyli üreme ile varlıklarını devam ettirirler. Yani canlılık iki cinsiyet temeli üzerinden varlık kazanmıştır⁸. Üçüncü cinsiyetin biyolojik anlamda ne işlevi ne de anlamlılığı vardır.

Elisabeth Badinter, “Annelik artık kutsal değildir ve sonunda kadın da bütün öbür insanlar gibi bir birey olmuştur.” demektedir⁹. O, annelik sevgisinin doğuştan ve kendiliğinden oluşan bir duygu olmadığını

8 Nick Lane, *The Vital Question: Why is life the way it is?*, London, 2015, p. 40-41.

9 Elisabeth Badinter, *Biri Ötekidir*, (çev. Şirin Tekeli), Afa Yayınları, İstanbul, 1992 s. 154.

“

İnsan olarak birbirine eşdeğer olan her iki cinsin yani kadın ve erkeğin beyin yapısı ve işleyişinde farklılıklar vardır.

”

ğını, insanlık tarihinin geç bir döneminde ortaya çıkan bu duygunun toplumsal baskı ve kültürel bir değer olduğunu ileri sürer¹⁰. Simon de Beauvoir “Kadınların kurtuluşu karınlarından başlayacak” iddiasında bulunmaktadır¹¹. Halbuki diğer canlı türlerinde de görülen anne şefkatinin evrensel bir olgu olduğu açıktır. Bu konuda yapılan bir araştırmada, annenin kucaklama rolünün besleme rolünden daha önemli olduğu ortaya çıkmıştır¹². Hayvanlar alemine bakıldığında özellikle aile hayatının söz konusu olduğu grup hayatı yaşayan hayvan türleri vardır. Penguen, kurt ve karga gibi hayvan türlerinde ebeveyn yavru ilişkisine dayalı bir aile hayatı gözlemlenir. Ebeveyn konumunda olan erkek, dişisiyle birlikte yavrusuna bakar, tek eşli bir hayat görülür. Dolayısıyla, aile birlikteliğinin hayvanlar aleminde örnekleri görülüyor iken, annenin çocuğuna karşı korumacı tutumunu salt bir kültürel olgu olarak görmek kör bir ideolojik bakışın eseridir, bilime aykırıdır.

10 Elisabeth Badinter, Annelik Sevgisi, (çev. Kamuran Çelik), Afa Yayınları, İstanbul, 1992, ss. 290-292.

11 Andre Michel, Feminizm, (çev. Şirin Tekeli), Kadın Çevresi Yayınları, 1984, İstanbul, s. 134.

12 Anne Moir, David Jessel, Beynimizdeki Cinsellik (çev. Esin Eden), Cep Yayınları, İstanbul, 1992 s. 140.

İnsan olarak birbirine eşdeğer olan her iki cinsin yani kadın ve erkeğin beyin yapısı ve işleyişinde farklılıklar vardır¹³. Yine her iki cinsin bedensel ve duygusal gelişimi farklı olduğu gibi, cinsel, duygusal ve zeka yönelimleri ve ilgi alanları da bazı farklılıklar içerir¹⁴. Bu farklılıklar bazı durumlarda kadın ve erkeğin edindikleri mesleki konum ve üstlendikleri roller açısından toplumsal hayatta görünür hale gelir. Moir ve Jessel'e göre, bütün iş dünyasında cinsiyetler arası farklar, beyin eğilimlerindeki farkların bir yansımasıdır¹⁵. Bazı mesleklerde kadınların bazı mesleklerde erkeklerin çoğunlukta olmasında cinsiyetler arası farklılıkların rolü inkar edilemez. Cinsler arası biyo-psişik farklılıklar iki cinsin birbirine muhtaçlığını ortaya koymakta ve tamamlayıcılık-dayanışma ilişkisini gerekli kılmaktadır. Cinsler arası farklılıkların belirleyici olduğu alanlarda eşitlik bir zorlamaya dönüşebilir. Bu durum, yaratılıştta eşdeğer

13 Anne Moir, David Jessel, a.g.e., s. 51, 100.

14 aynı eser, ss. 99, 104, 128.

15 aynı eser, ss. 153-154.

olan her iki cinsin eşit olması gerektiği alanların mevcudiyetinin inkarı anlamına da gelmez.

Hangi Aile Modeli?

16

İnsanlık tarihi boyunca ortaya çıkan aile yapı ve yaklaşımlarını üç model çerçevesinde açıklamak mümkündür:

- 1- Cinslerin benzerliği modeli*
- 2- Bir cinsin diğerinden üstünlüğü modeli*
- 3- Tamamlayıcılık modeli*

Feminist ideolojinin öngördüğü, cinslerin benzerliği modeli Ba-dinter'in “biri ötekidir” tabiriyle, mutlak eşitlikçi bir yaklaşımla kadın erkek ilişkisini ele alır. Her alanda eşitlik sözkonusu olduğundan her iki cins arasında rekabet ilişkisi öne çıkar. Ataerkil aile yapısının ürettiği bir cinsin diğerine (erkeğin) üstünlüğü modeli ise, “erkek kadından her bakımdan üstündür” anlayışına dayanır. Bu aile yapısında erkek

“

Mutlak eşitlikçi yaklaşım, her alanda rekabet ilişkisini beraberinde getirdiğinden cinsler arasında ve aile içinde kutuplaşmaya zemin hazırlar.

”

kadına tahakküm eder. Cinsler arası tamamlayıcılık modeli ise “birinin diğerinden farklı yönleri vardır ve cinsler birbirini tamamlar” anlayışı ile cinsler arası tamamlayıcılık ve dayanışma ilişkisini öne çıkarır. Her iki cins arasındaki tamamlayıcılık, sadece cinsellikle ilgili değildir. Üstlenilen toplumsal rol ve işlevler açısından da bir tamamlayıcılık söz konusudur. Ebeveynler cinsiyeti ne olursa olsun çocuklarının sosyalleşmelerinde önemli roller üstlenir. Mutlak eşitlikçi yaklaşım, her alanda rekabet ilişkisini beraberinde getirdiğinden cinsler arasında ve aile içinde kutuplaşmaya zemin hazırlar. Badinter ve benzerlerinin savunduğu benzerlik modeli, biyo-psişik temelden mahrumdur. Her iki cinsin fitratının inkarıdır. Biyo-psişik farklılığı yadsıyan bir yaklaşım, cinsiyet farklılığını göz önüne almaz. Bugün Avrupalı toplumlar, Badinter’in tabiriyle “kadınla erkeğin üreme alanı dışında birbirlerine benzediklerini iddia etme dışında başka bir şey yapmadıklarını” ilan etmektedir¹⁶.

¹⁶ Elisabeth Badinter, a.g.e., s. 212.

Mutlak, eşitlikçi yaklaşım nedeniyle, cinsler arası farklılığın yadsınması, cinsiyete dayalı kimliğin belirsizleşmesine ve kadının cinsiyetinin gereği olarak üstlenmesi gereken toplumsal rol ve sorumluluklardan uzaklaşmasına yol açar.

Batı toplumları, cinslerden biri ya da öbürüne özgü olduğuna en fazla inanılan alanlarda bile kadın ve erkeklerin aynı iş ve görevi üstlenmeleri için kararlı bir çaba harcamakta¹⁷, Batılı politikacılar, mutlak eşitlikçi bir yaklaşımla hareket etmektedirler¹⁸. “Biri diğerinden farklıdır” anlayışı ise, eşler arası tahakküm ilişkisini değil, farklılıkların her iki cinsin birbirine ihtiyaç duymasına yol açtığı gerçeğinden hareketle, tamamlayıcılık modelini esas alır. Mutlak, eşitlikçi yaklaşım nedeniyle, cinsler arası farklılığın yadsınması, cinsiyete dayalı kimliğin belirsizleşmesine ve kadının cinsiyetinin gereği olarak üstlenmesi gereken toplumsal rol ve sorumluluklardan uzaklaşmasına yol açar. Kadının, bireyleşmesinin sonucunun “özgürlük, kendine yeterlik ve umursamazlık” olduğu ifade edilmektedir¹⁹. Her iki cinsin de özellikle yeni kuşaklar açısından üstlenmeleri gereken sosyal sorumluluklar göz ardı edilmemelidir.

17 aynı eser, s. 209.

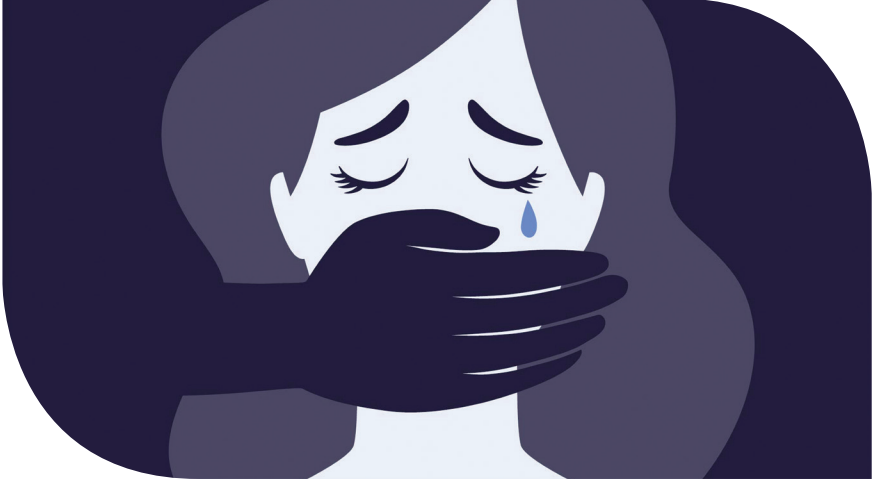
18 aynı eser, s. 211.

19 aynı eser, s. 256.

Sadece geleneksel Türk kültüründe değil, bir çok kadim gelenekte kadına karşı korumacı bir tutum egemendir. Geleneksel anlamda ailede babanın reisliği bir tahakküm ilişkisi olarak değil, temsil, sorumluluk, korumacılık ve dayanışma ilişkisi olarak ortaya çıkar. Bu ilişki biçimi aile içinde eşlerin “iyi ve kötü gününde yanında olma” şeklinde ifade edilir. Geçmişten bugüne ataerkil kültürden etkilenme nedeniyle zaman zaman bazı sapmalar görülüyorsa da temelde Türk aile yapısında ilişkiler tamamlayıcılık modeline göre şekillenmiştir. Aile içi dayanışma ilişkisi esastır. Mualla Türköne, İslam dininin ataerkilliği değil, cinslerarası eşitlik ve tamamlayıcılığı esas aldığını savunur²⁰.

20 Mualla Türköne, Eski Türk Toplumunun Cinsiyet Kültürü, Ark Yayınları, Ankara, 1995, s. 4.

Şiddet ve Kadın

Bir toplumsal olgu olarak şiddete maruz kalmada dezavantajlı grupların varlığı bir hakikattir. Bu gruplar, “çocuklar”, “kadınlar” ve “hayvanlar” olarak üçlü bir sınıflamaya tabi tutulabilir. Şiddete sadece kadınlar maruz kalmamaktadır. Şiddet karşısında en korunmasız olanlar çocuklardır. Özellikle aile içinde bazı ebeveynlerin uyguladığı fiili ve sözlü şiddet, üzerinde durulması gereken bir problem alanıdır. Kadınlar şiddete maruz kalmada dezavantajlı bir diğer gruptur. Hayvanlar da insan eliyle şiddete maruz kalabilmektedirler. Onların da korunmaya ihtiyacı vardır. Şiddet olgusunu bir toplumsal problem olarak ele almaksızın dikkati sadece kadın şiddetine yoğunlaştırmak, kadına şiddet problemini çözmez. Şiddete maruz kalan dezavantajlı grupların lehine birtakım kanuni tedbirler alınabilir. Ancak, şiddetle mücadeleyi sadece bir dezavantajlı gruba yönelik olanı önceleyerek değil, diğer şiddet

türlerini de dikkate alarak her türüyle toplumsal hayattan izale etmeye çalışmak daha isabetli bir yaklaşımdır.

Kadının aile içinde ve aile dışında şiddete maruz kalması, hemen hemen her toplumda görülebilen ciddi bir problemdir. Ama bu durum yaygın bir hadise değildir. Aile içinde sadece fiziki şiddet değil, eşlerin birbirlerine karşı sözel şiddet uygulaması da söz konusu olabilmektedir. Erkeğin kas gücünü istismar etmesi, ya da kadına tahakküm etme hakkını kendinde görmesi problemin temelinde yatan önemli bir etkidir. Aile içinde tahakküm ilişkisi değil, karşılıklı sorumluluğa dayalı eşler arasında dayanışma ve ahenk ilişkisi geçerli olmalıdır. Bu problemin çözümü için toplumda kadın anlayışının ve aile ilişkileriyle ilgili değerler dünyasının yeniden inşa edilmesine, sosyalleşme süreçlerinin buna göre işlenmesine ihtiyaç vardır.

“

Aile içinde tahakküm ilişkisi değil, karşılıklı sorumluluğa dayalı eşler arasında dayanışma ve abenk ilişkisi geçerli olmalıdır.

”

www.istanbulailevakfi.org [+90 \(850\) 308 31 93](tel:+908503083193) [+90 \(530\) 148 31 93](tel:+905301483193)

merhaba@isavak.org [Aile TV](https://www.youtube.com/AileTV) [istnblailevakfi](https://www.instagram.com/istanbulailevakfi) [istanbulailevakfi](https://www.facebook.com/istanbulailevakfi)

Beylerbeyi Mahallesi Cennet Camii Yolu Sokak. No: 13 Üsküdar/İSTANBUL